

www.emu.ee
Eesti Maaülikool
Estonian University of Life Sciences

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Innovatsioon mahetaimekasvatuses: köögiviljakasvatus

Priit Põldma, 06.03.2023

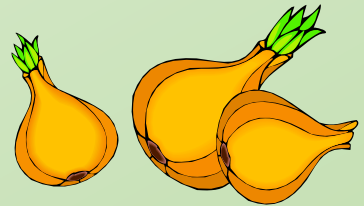
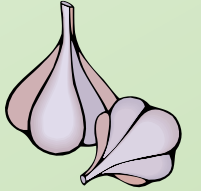
maheklaster

TEGEVUS K3. Mahesibula ja - küüslaugu külvielse töötlemise puhised

Tegevuse toimumise planeeritud aeg: **2017 - 2019**

Kaasatud klasteri liikmed: Tarvastu-Saariku talu, Heavili OÜ, Fio OÜ, Kiltsimäe talu

Eesmärk: Välja selgitada mahesibula ja -küüslaugu paljundusmaterjali mahapanekueelse töötlemise meetodite ja vahendite efektiivsus seenhaigustesse nakatumise vähendamiseks ning välja töötada soovitused nende kasutamiseks tootmistingimustes.

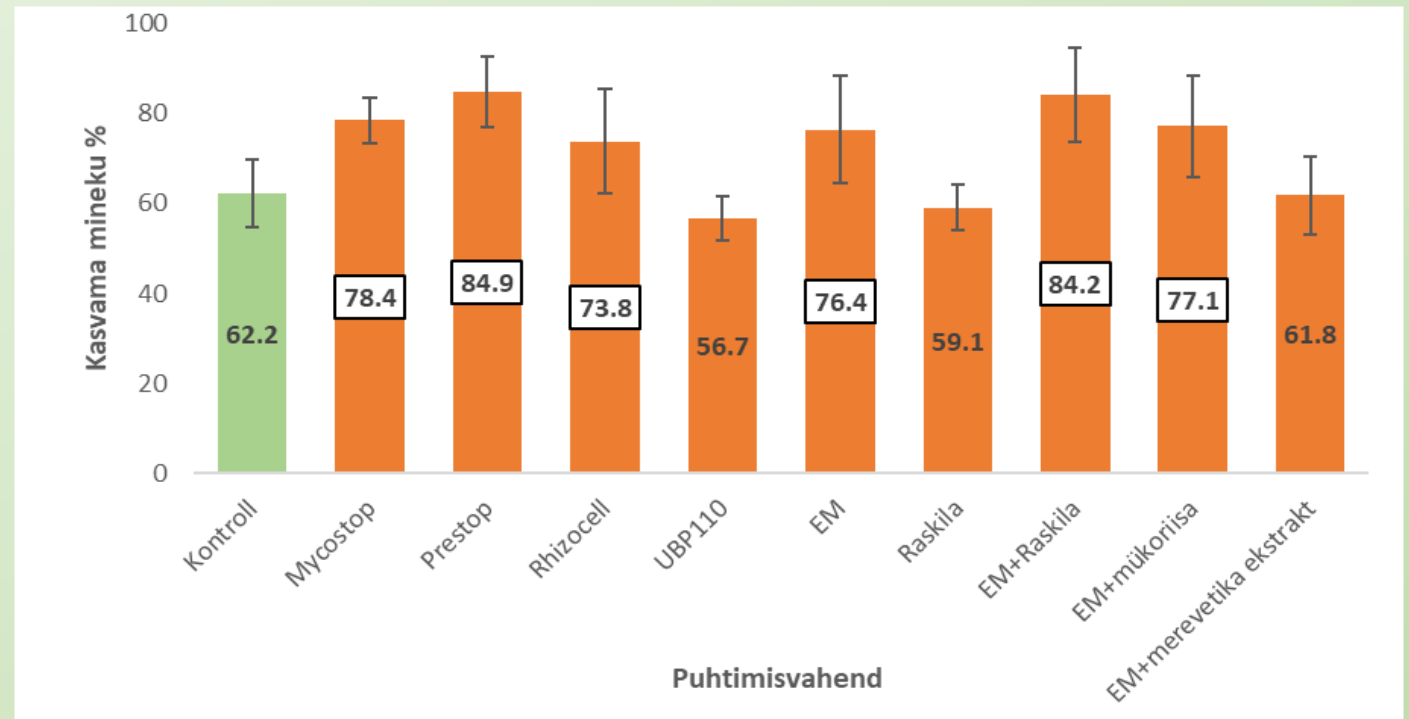

Tulemused

TEGEVUS K3. Mahesibula ja -küüslaugu külvieelse töötlemise puhised

Nr	Puhtimisvahend
1.	Kontroll
2.	Mycostop
3.	Prestop
4.	Rhizocell
5.	UBP110
6.	EM
7.	Bioorg VH (Raskila)
8.	EM + Raskila
9.	EM + mükoriisa
10.	EM + merevetika ekstrakt

- `Stuttgarter Riesen` katsepõld Tarvastu Saariku talus
- `Sturon` katsepõld Peri mahemõisas

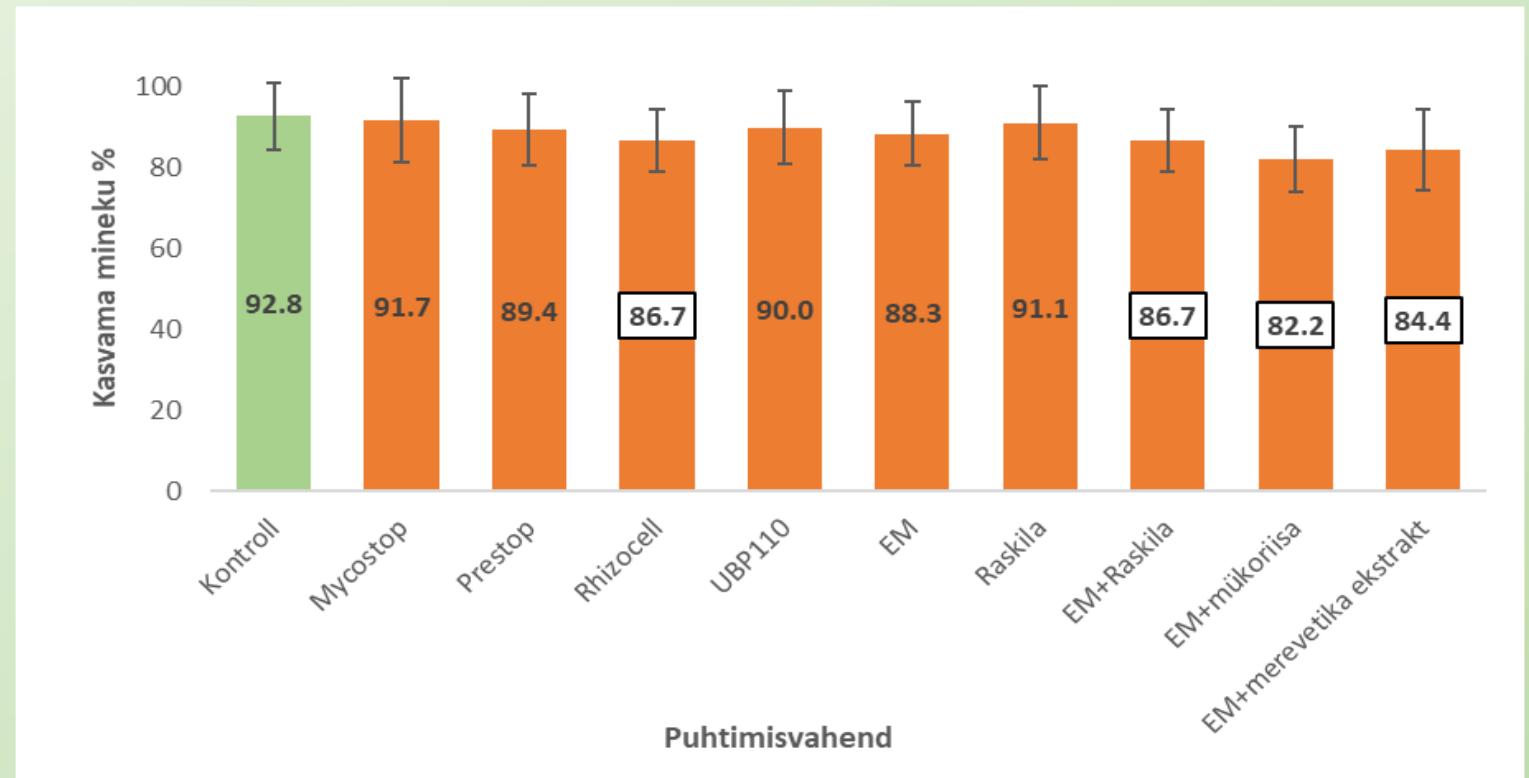
`Stuttgarter Riesen` kasvama mineku protsent 2018 a

Tulemused

TEGEVUS K3. Mahesibula ja -küüslaugu külvieelse töötlemise puhised

Nr	Puhtimisvahend
1.	Kontroll
2.	Mycostop
3.	Prestop
4.	Rhizocell
5.	UBP110
6.	EM
7.	Bioorg VH (Raskila)
8.	EM + Raskila
9.	EM + mükoriisa
10.	EM + merevetika ekstrakt

- `Stuttgarter Riesen` katsepõld Tarvastu Saariku talus
- `Sturon` katsepõld Peri mahemõisas

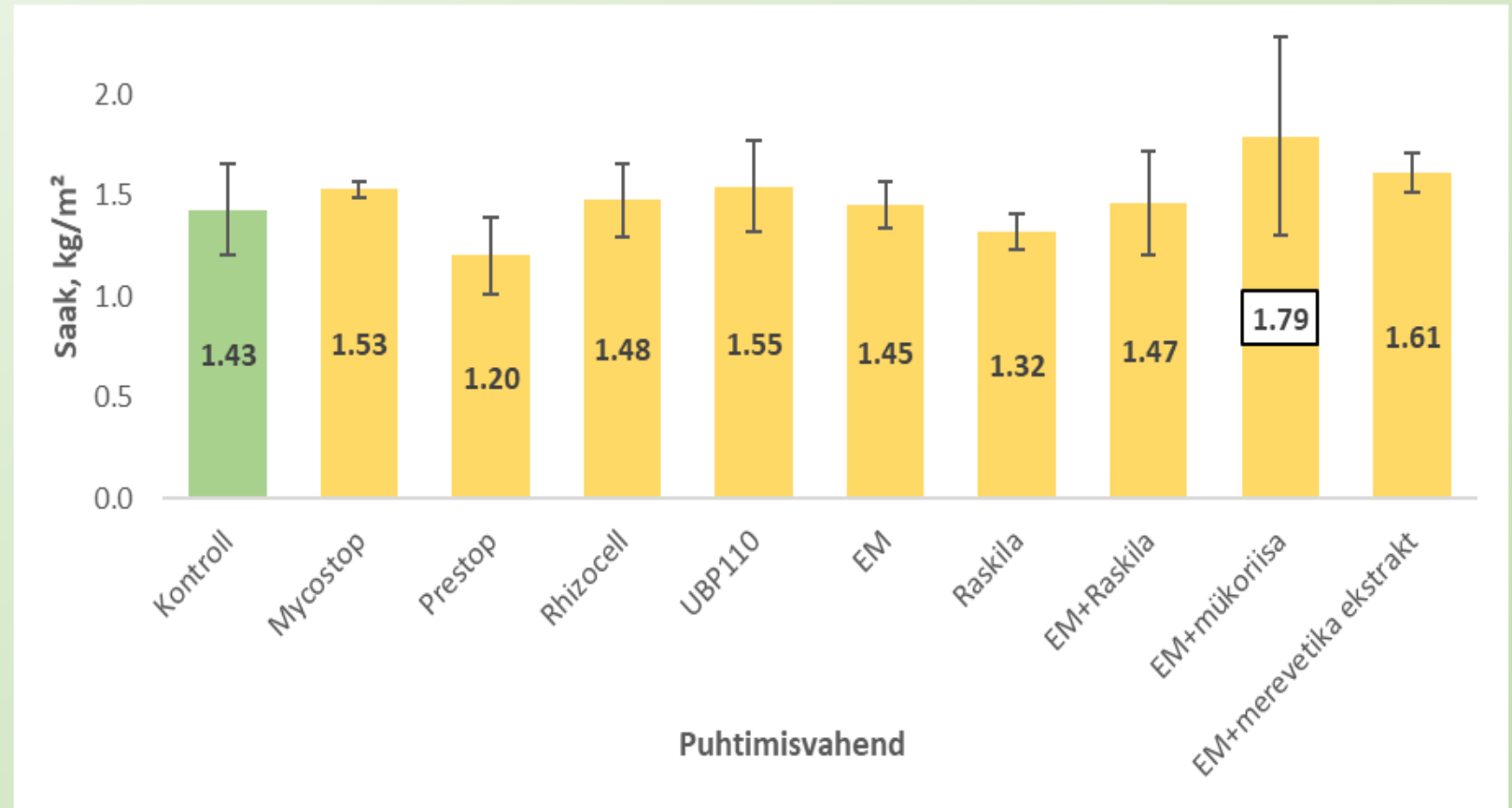

`Sturon` kasvama mineku protsent 2018 a

Tulemused

TEGEVUS K3. Mahesibula ja -küüslaugu külvielse töötlemise puhised

Nr	Puhtimisvahend
1.	Kontroll
2.	Mycostop
3.	Prestop
4.	Rhizocell
5.	UBP110
6.	EM
7.	Bioorg VH (Raskila)
8.	EM + Raskila
9.	EM + mükoriisa
10.	EM + merevetika ekstrakt

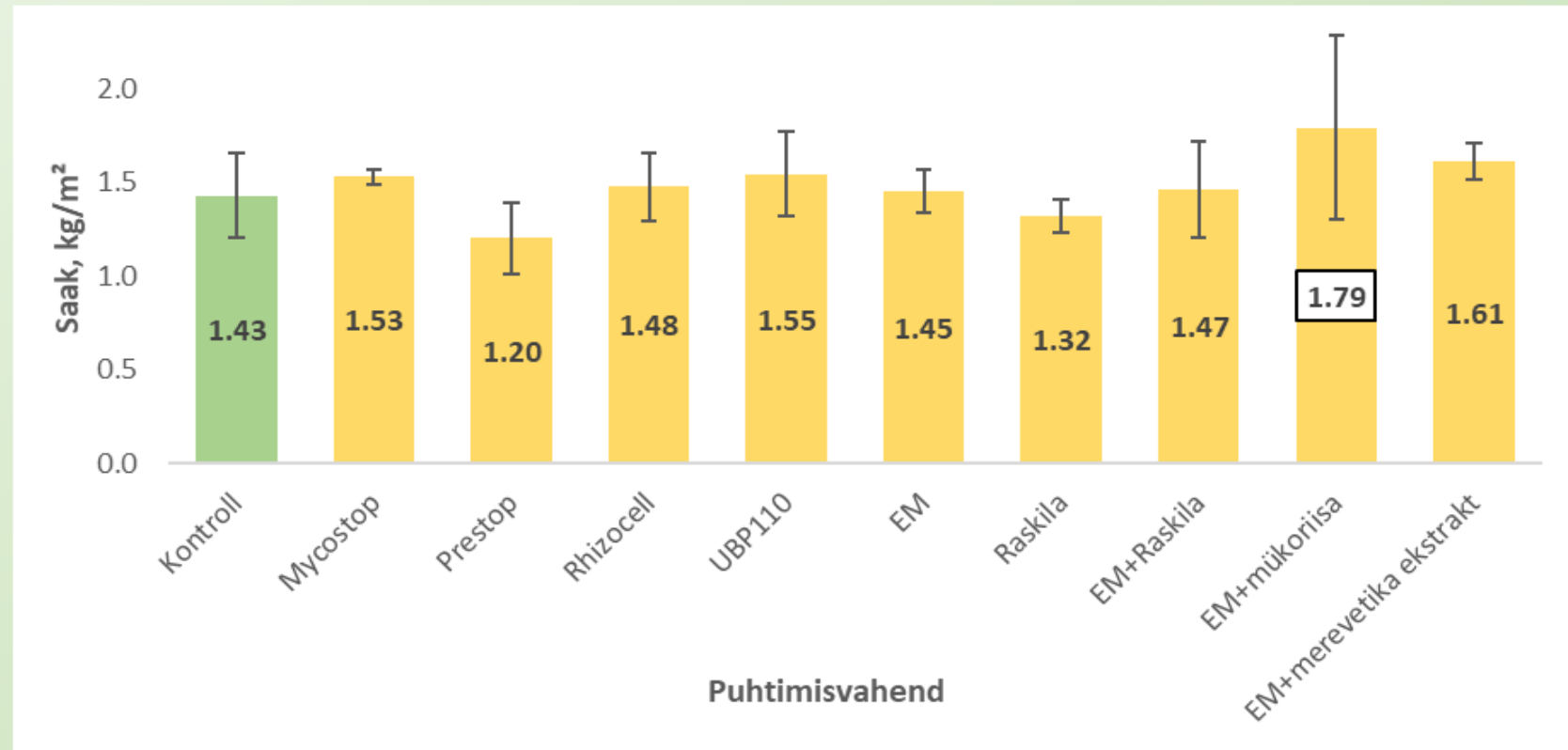

'Stuttgarter Riesen' kogusaak (kg/m²) 2018 a. sõltuvalt paljundusmaterjali puhtimisest.

Tulemused

TEGEVUS K3. Mahesibula ja -küüslaugu külvielse töötlemise puhised

Nr	Puhtimisvahend
1.	Kontroll
2.	Mycostop
3.	Prestop
4.	Rhizocell
5.	UBP110
6.	EM
7.	Bioorg VH (Raskila)
8.	EM + Raskila
9.	EM + mükoriisa
10.	EM + merevetika ekstrakt

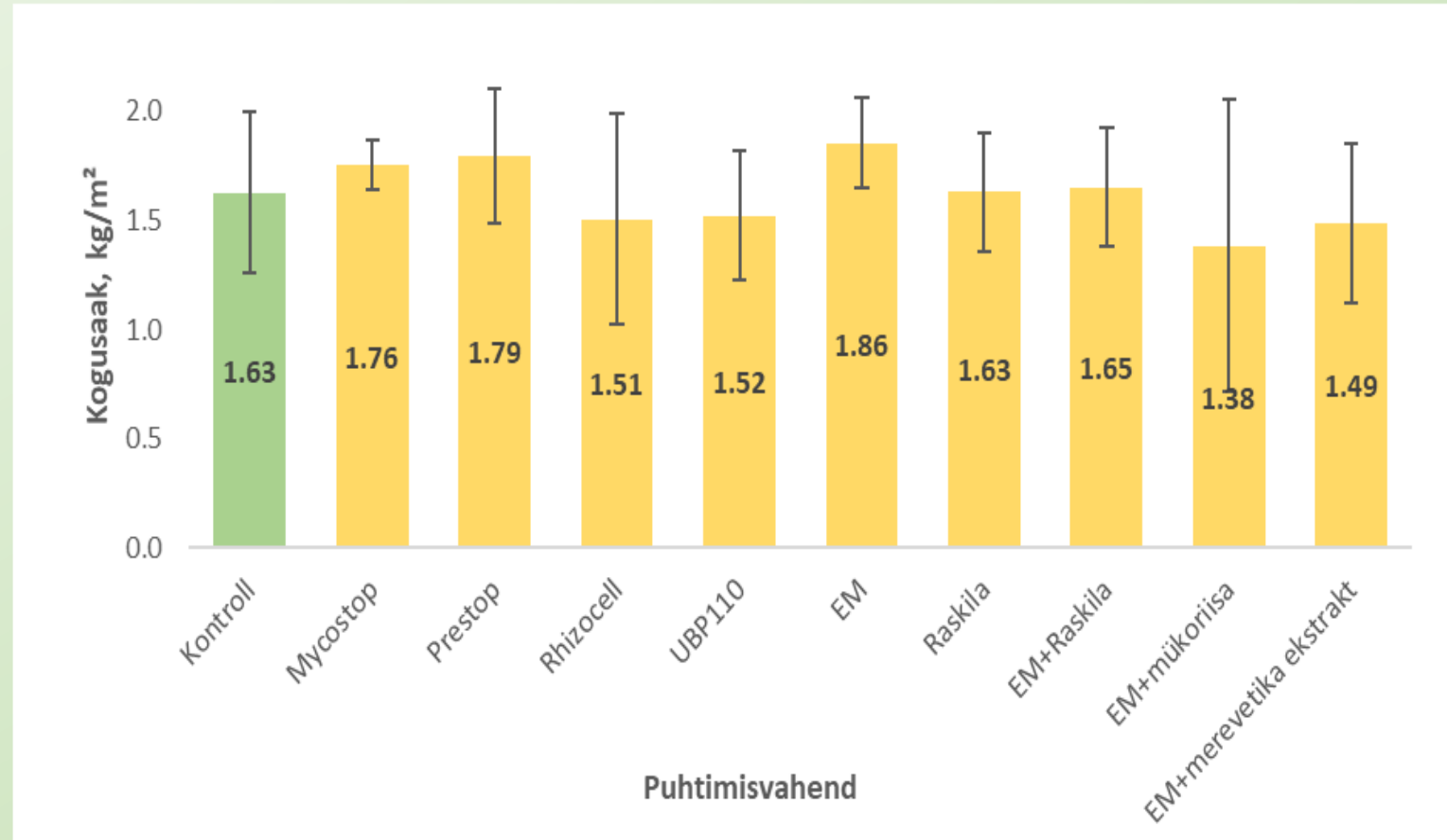

'Stuttgarter Riesen' kogusaak (kg/m²) 2018 a. sõltuvalt paljundusmaterjali puhtimisest.

Tulemused

TEGEVUS K3. Mahesibula ja -küüslaugu külvieelse töötlemise puhised

Nr	Puhtimisvahend
1.	Kontroll
2.	Mycostop
3.	Prestop
4.	Rhizocell
5.	UBP110
6.	EM
7.	Bioorg VH (Raskila)
8.	EM + Raskila
9.	EM + mükoriisa
10.	EM + merevetika ekstrakt

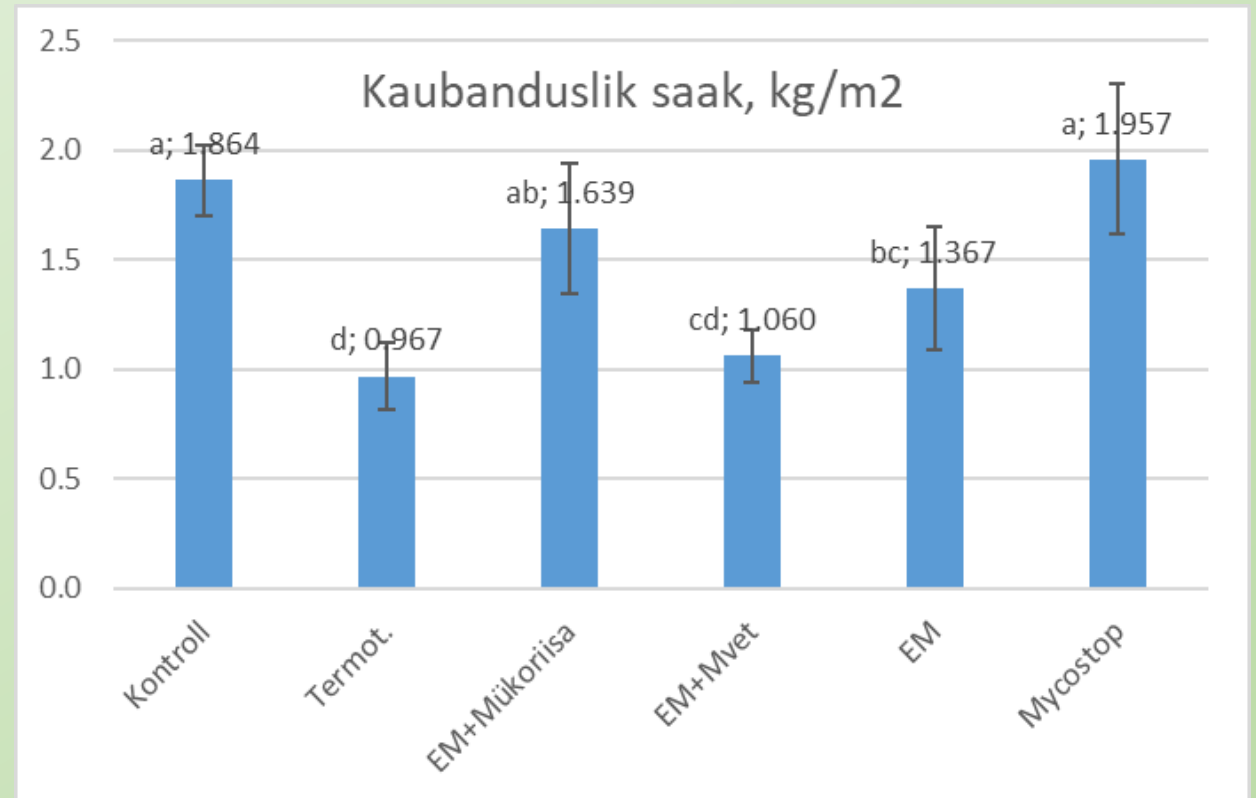
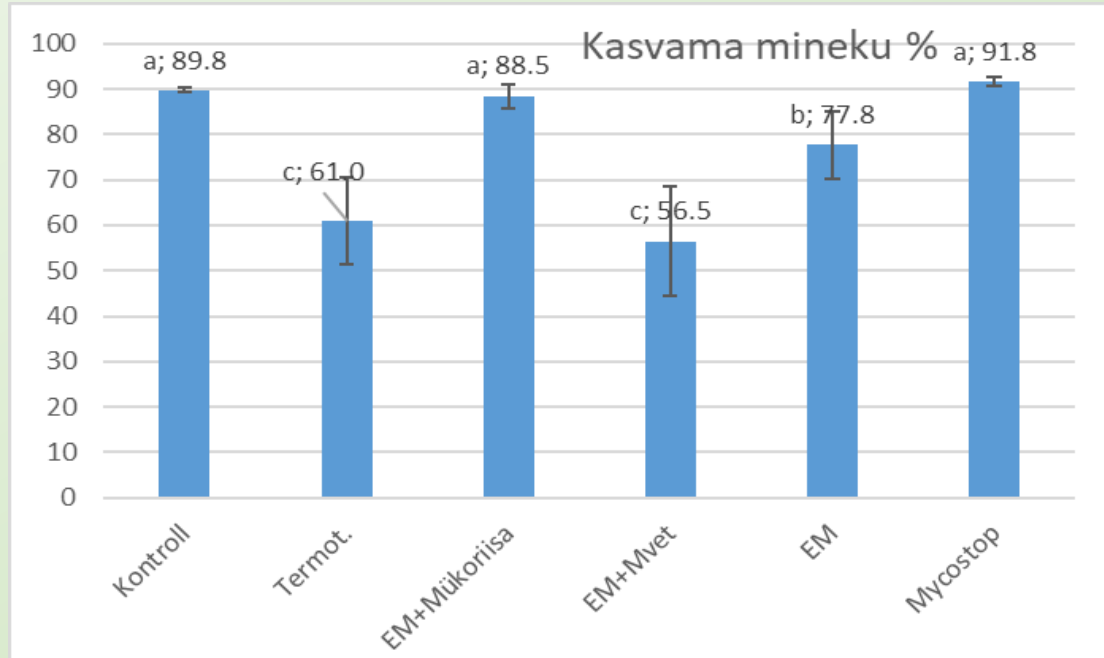
'Sturon' kogusaak (kg/m²) 2018 a. sõltuvalt paljundusmaterjali puhtimisest.

Tulemused

TEGEVUS K3. Mahesibula ja -küüslaugu külvieelse töötlemise puhised

Nr	Puhtimisvahend	Doseerimine
1.	Kontroll	Ei puhitud
2.	Termotöötlus	42 °C vees 20 minutit
3.	EM + mükoriisa	EM 2,5 ml 1 kg toote kohta + 10 g / 10 L
4.	EM + merevetika ekstrakt	EM 2,5 ml 1 kg toote kohta + 1 : 500 ekstrakti
5.	EM	2,5 ml 1 kg toote kohta (vesilahus)
6.	Mycostop	0,01% lahus (1 g / 10 L veele), 15 min

- `Stuttgarter Riesen` katsepõld
Kiltsimäe talus

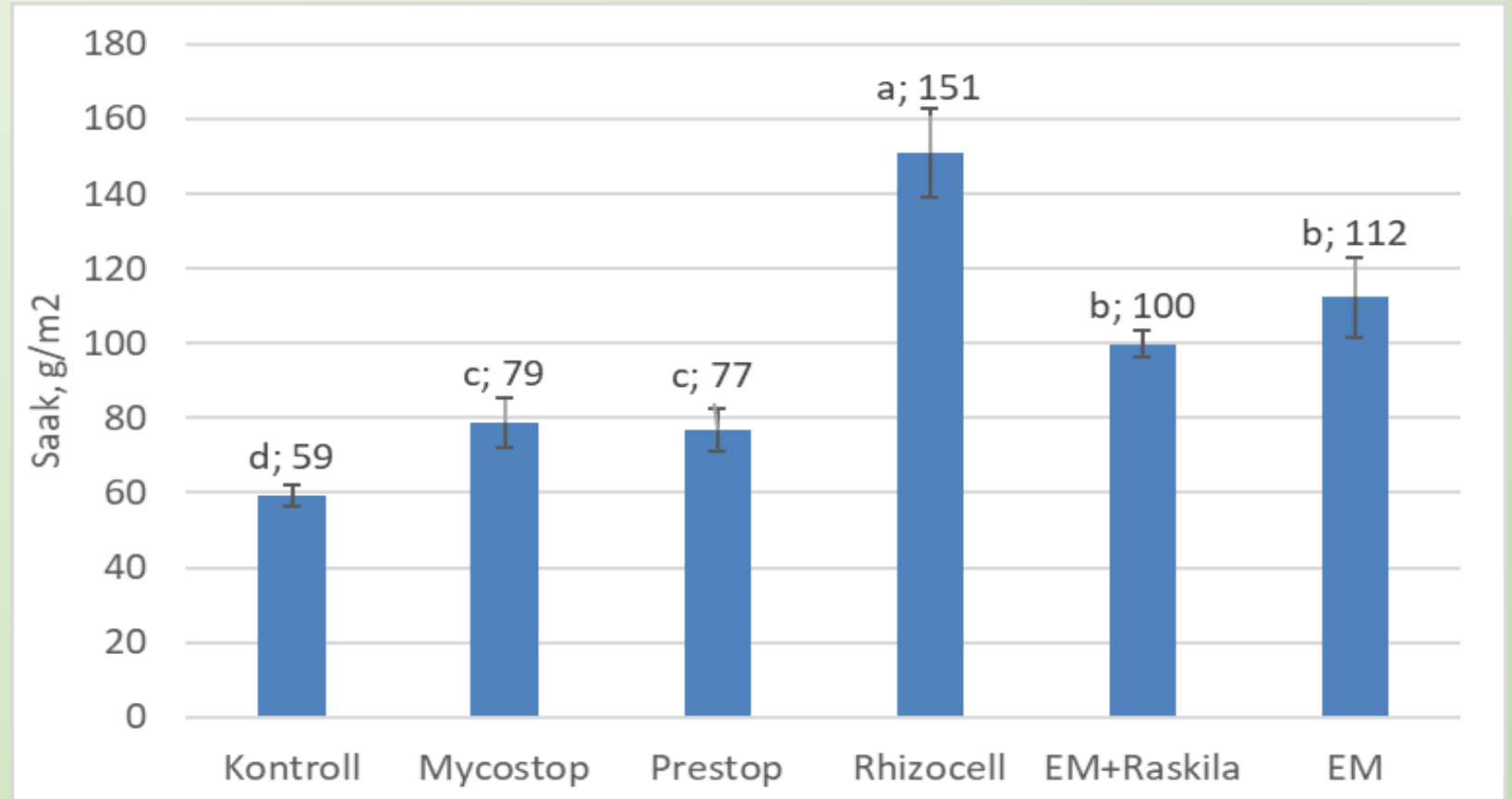
Tulemused

TEGEVUS K3. Mahesibula ja -küüslaugu külvieelse töötlemise puhised

- Küüslauk `Ziemiai` katsepõld Heavili OÜ

Katsevariandid

1. Kontroll – ei puhitud
2. Mycostop 0,01% lahus leotamine 2 minutit (1 g/10 L veele)
3. Prestop 0,5% lahus leotamine 2 minutit (50 g/10 L)
4. Rhizocell 0,2% lahus 2 minutit (20 g/10L)
5. EM + Raskila (EM 1:5 + Raskila vahekorras 1:2 vett)
6. EM (EM 1:5)

`Ziemiai` kogusaak (g/m²) , 2018 a.

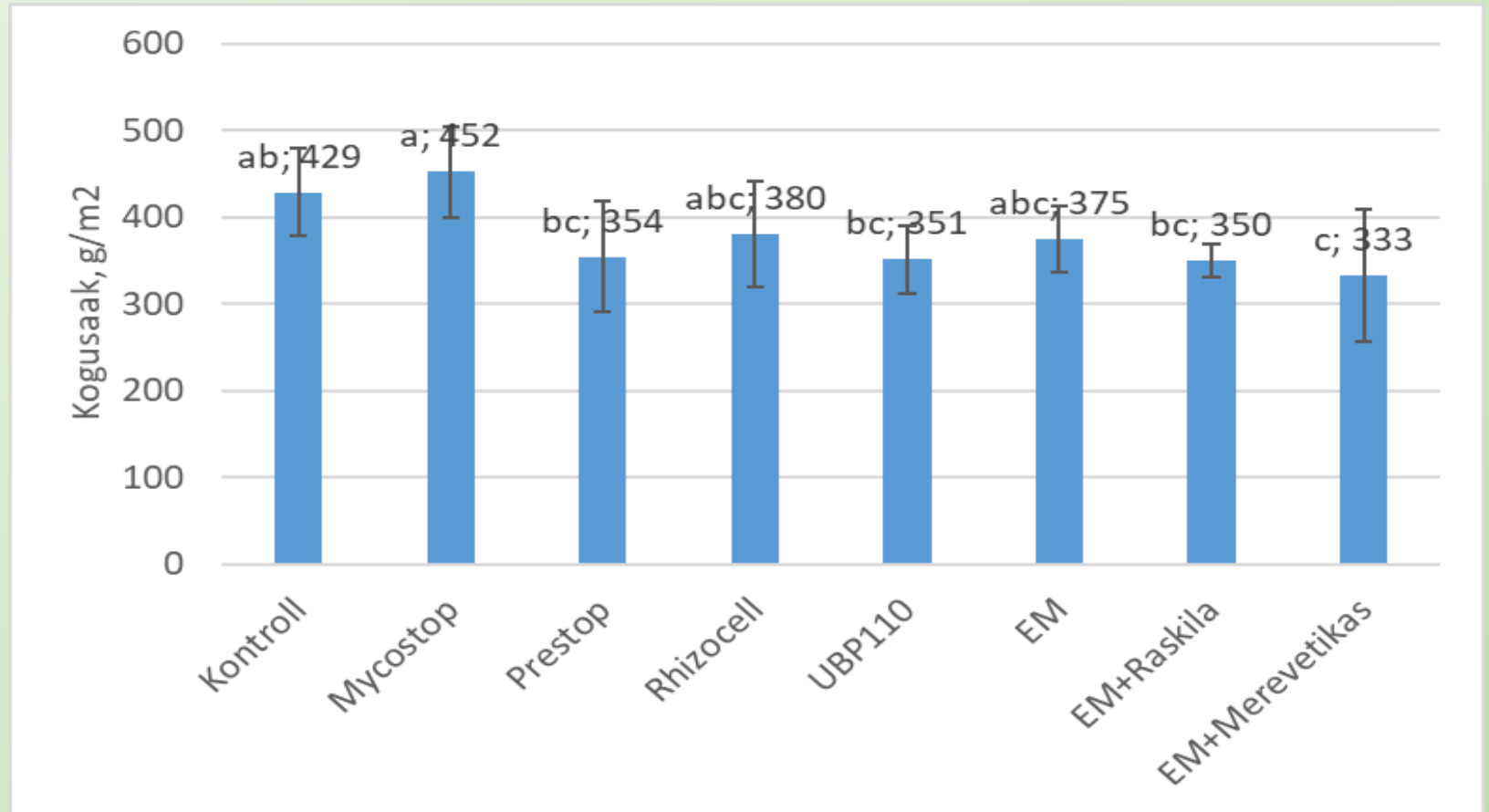
Tulemused

TEGEVUS K3. Mahesibula ja -küüslaugu külvieelse töötlemise puhised

- Küüslauk `Liubasha` katsepõld Tarvastu Saariku talus

Katsevariandid

1. Kontroll - ei puhi üldse
2. Mycostop 0,01% lahus
3. Prestop 0,5% lahus
4. Rhizocell 0,2% lahus
5. UBP110 0,5% lahus
6. EM 2,5ml 1 kg toote
7. EM+Raskila (EM 20 mL + Raskila 0,5 L)
8. EM+Merevetika ekstrakt (EM 20mL + 25 mL ekstrakti)

`Liubasha` kogusaak (g/m²) , 2019 a.

TEGEVUS K4 Bioaktivaatorite kasutamine maheköögiviljakasvatuses

Tegevuse toimumise planeeritud aeg: **2017-2020**

Kaasatud klaster liikmed: Erto talu OÜ, Kiltsimäe talu, Tarvastu-Saariku talu

Kaasatud partnerid: Eesti Maaülikool, Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus

Eesmärk: Välja selgitada bioaktivaatorite ja nende kombinatsioonide efektiivsus maheköögiviljade haigustesse nakatumise vähendamiseks ja saagikuse suurendamiseks ning välja töötada soovitused nende kasutamiseks tootmistingimustes.

[See foto](#), autor: Tundmatu autor, litsents: [CC BY-SA-NC](#)

TEGEVUS K4 Bioaktivaatorite kasutamine maheköögiviljakasvatuses

Metoodika:

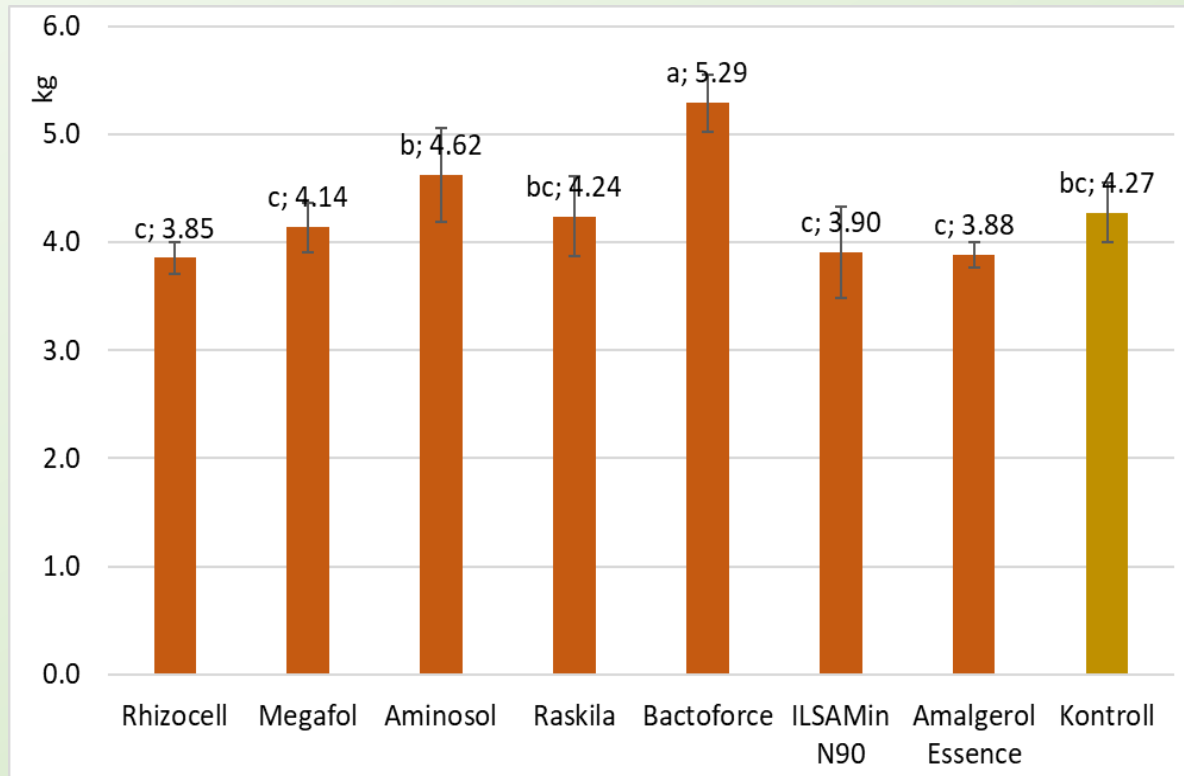
Nimetus	Toimeained
Rhizocell	Bacillus IT45 ja pärmiseente toode
Megafol	Aminohapped, vitamiinid
Aminosol	Aminohapped+ N9,4% + K ₂ O 1,1% + S 0,25%
Raskila/ BioOrg VH	Vermihuumusel baseeruv toode: humiin- ja fulvohapped; NPK + ME
BactoForce	Bacillus subtilis
ILSAMin N90	aminohapped >10% + N 8,9%
Amalgerol Essence	40 taimset eeterliku- ja mineraalõli, merevetikate- ja taimeekstrakti+ N3% + K ₂ O= 3%
Lithovit Amino 25	aminohapped + N 3% + MgO 1,8% + Fe, Mn, jm

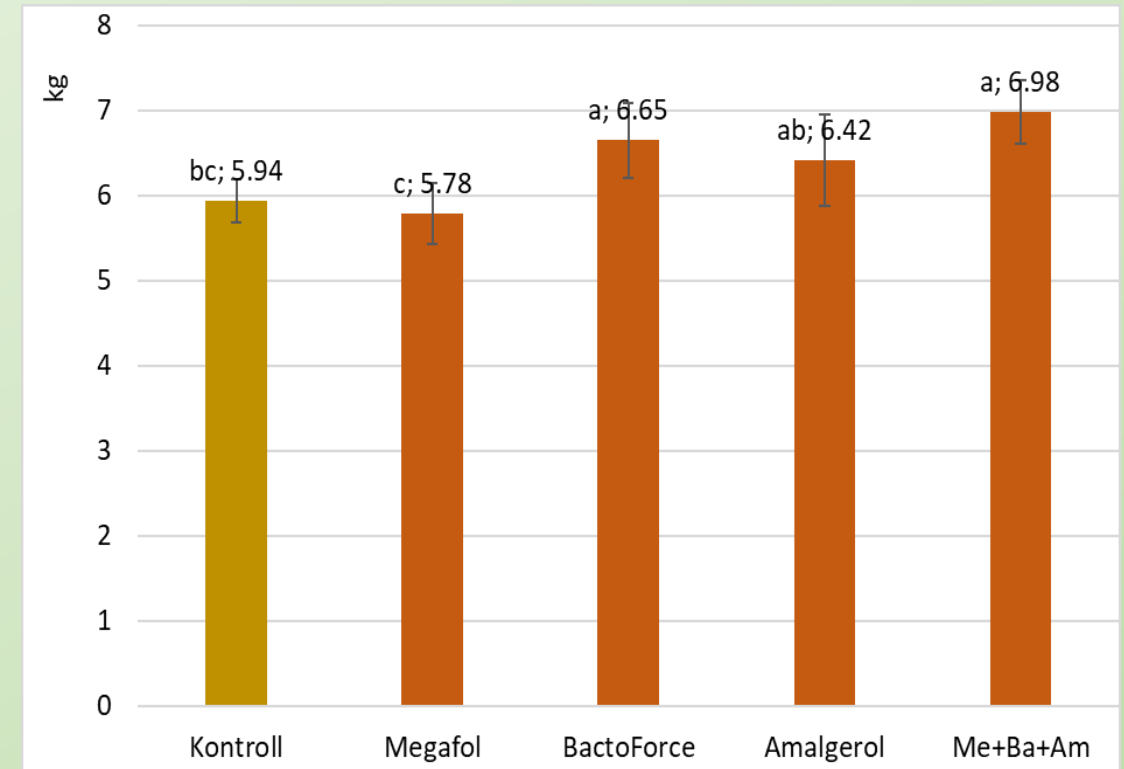
TEGEVUS K4 Bioaktivaatorite kasutamine

2017

2018

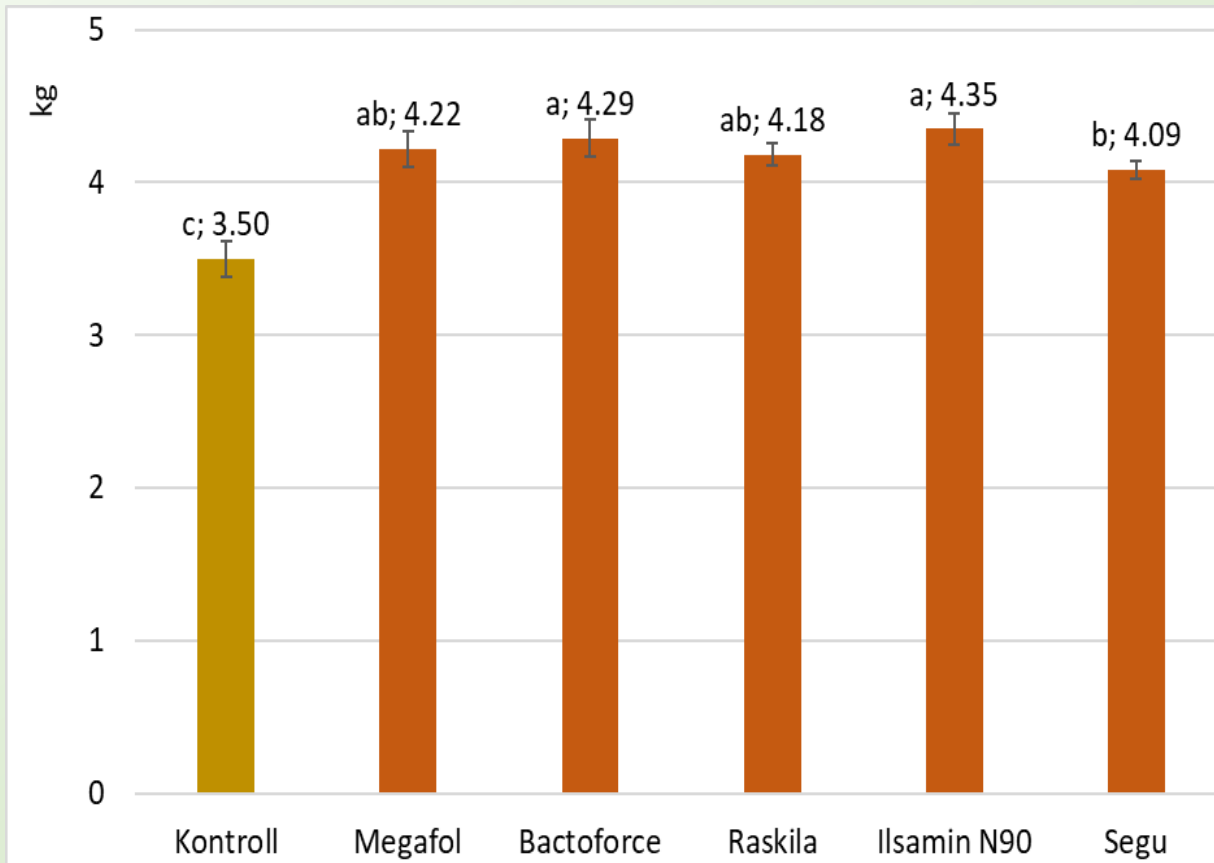

Porgandi 'Jõgeva Nantes' kogusaak (kg/m²) sõltuvalt kasvuaegsest biostimulantide kasutamisest. (Tarvastu Saariku talu)

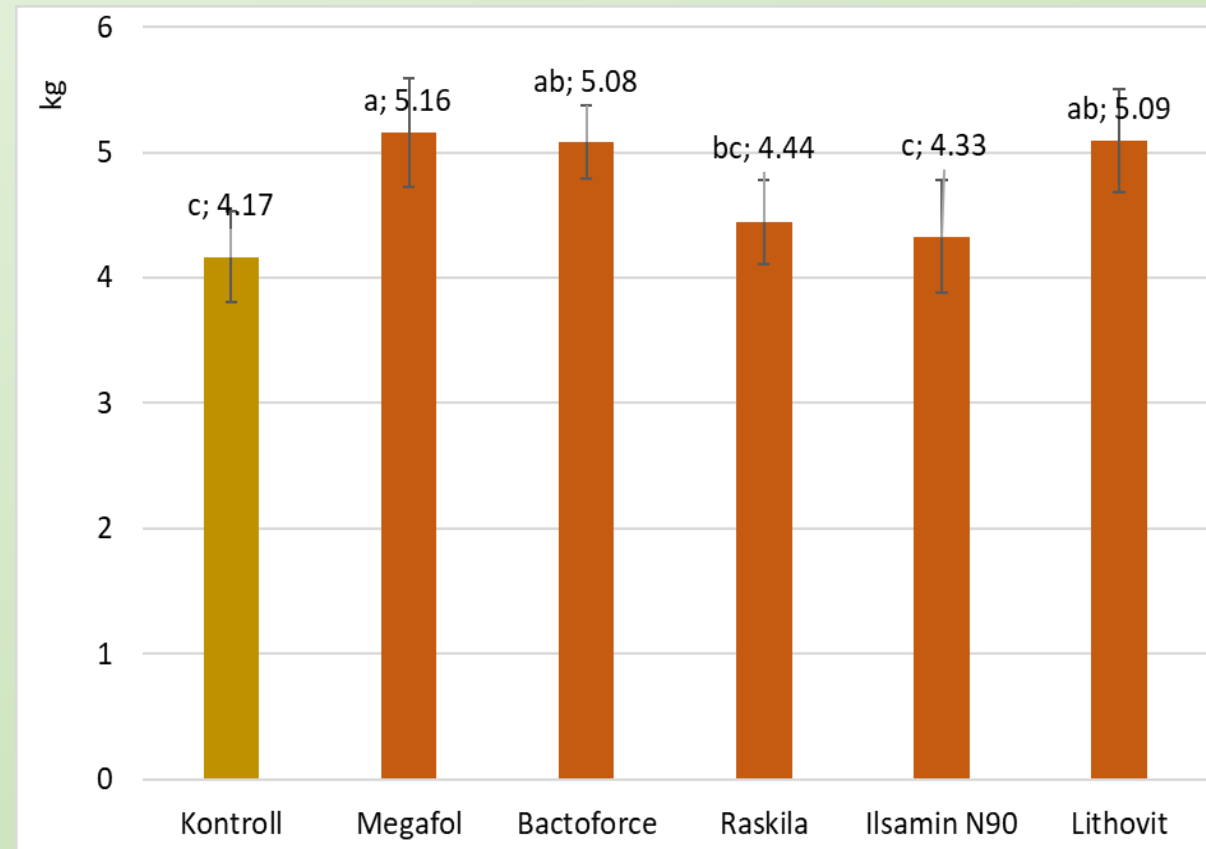
TEGEVUS K4 Bioaktivaatorite kasutamine

2019

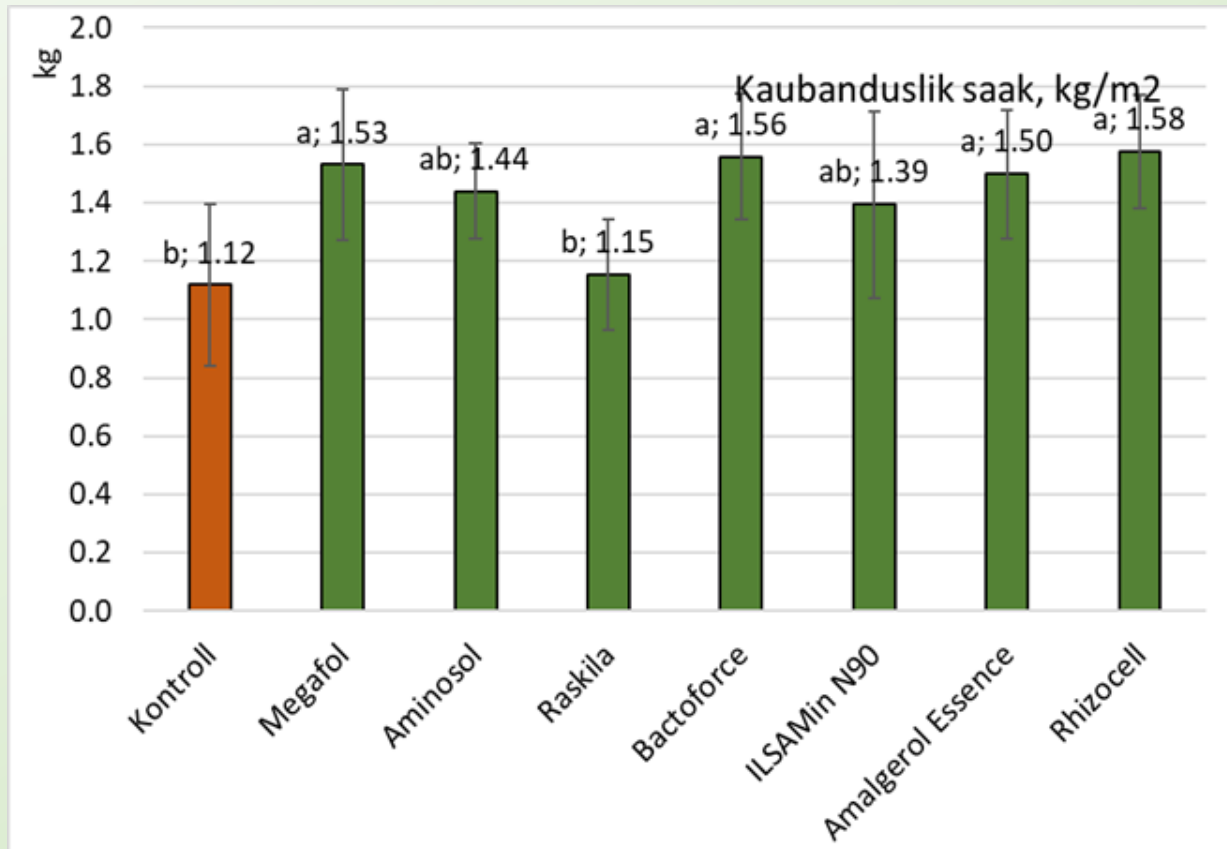
2020

Porgandi 'Jõgeva Nantes' kogusaak (kg/m²) sõltuvalt kasvuaegsest biostimulantide kasutamisest (Kiltsimäe talu)

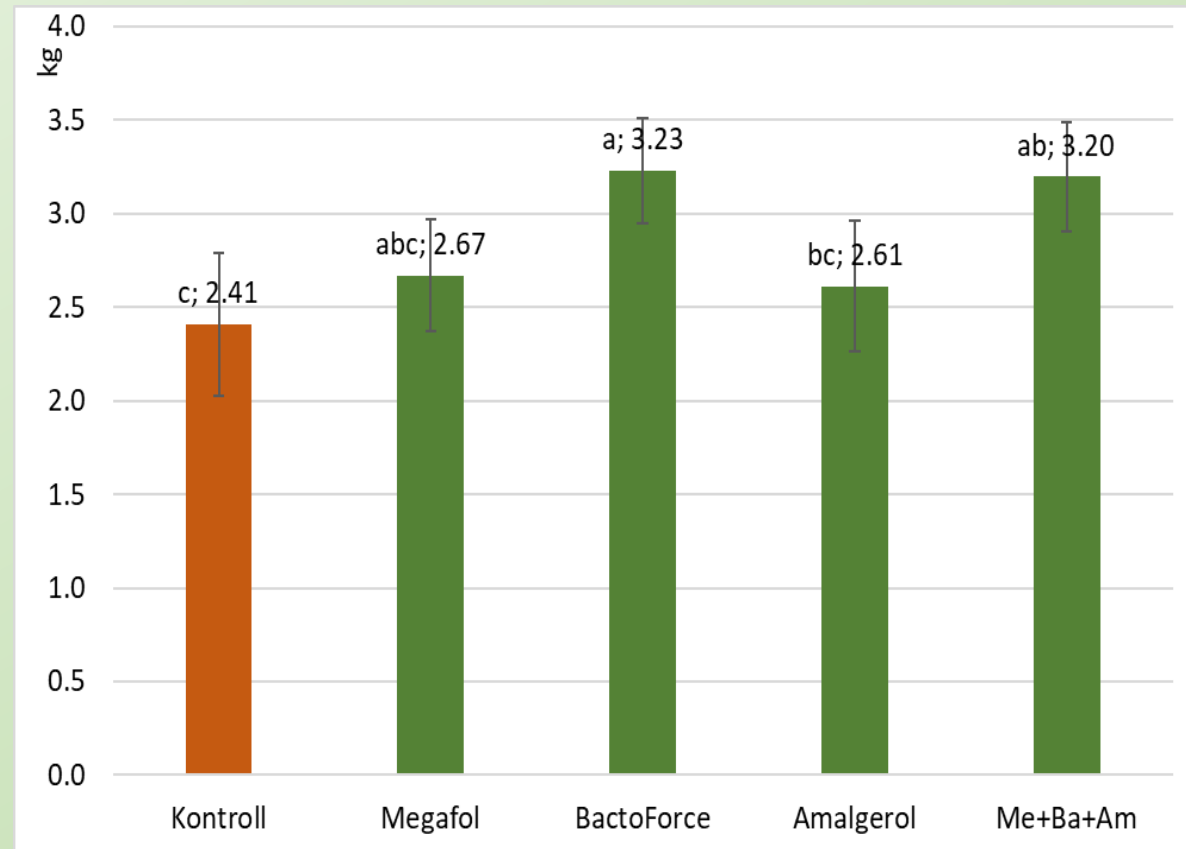
TEGEVUS K4 Bioaktivaatorite kasutamine

2017

2018

Kaalikas

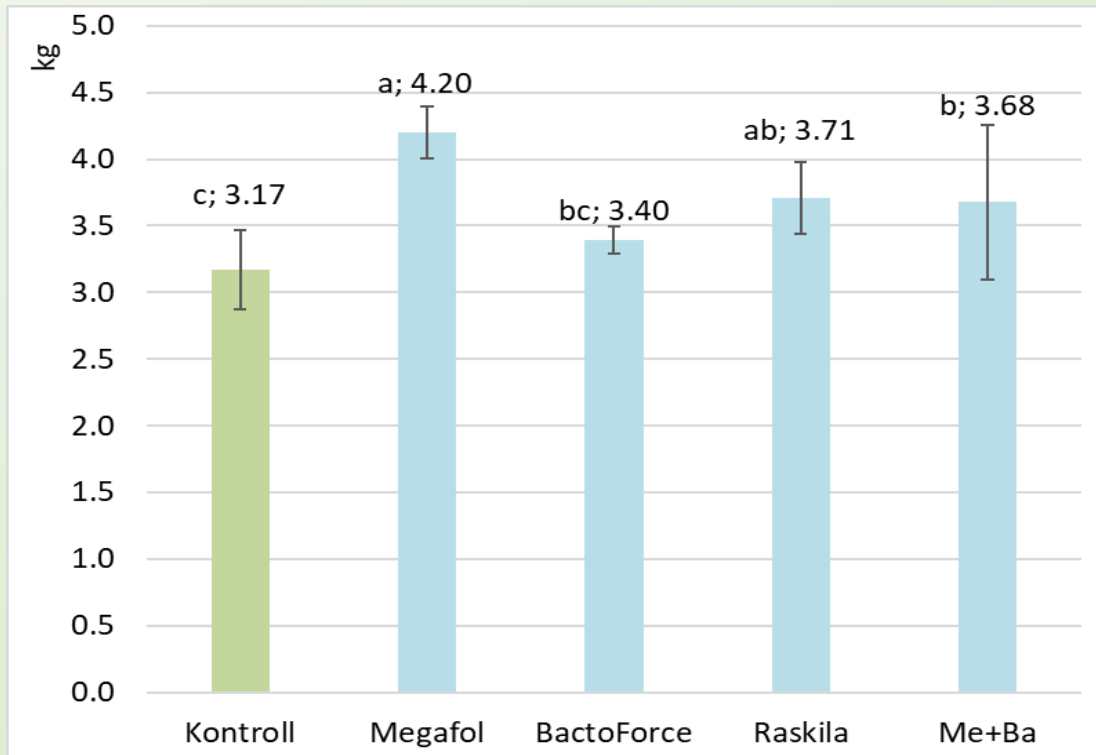

Kaalika 'Kohalik sinine' kaubanduslik (kg/m²) saak 2017- 2018. aastal sõltuvalt kasvuaegsest biostimulantide kasutamisest (Tarvastu Saariku talu)

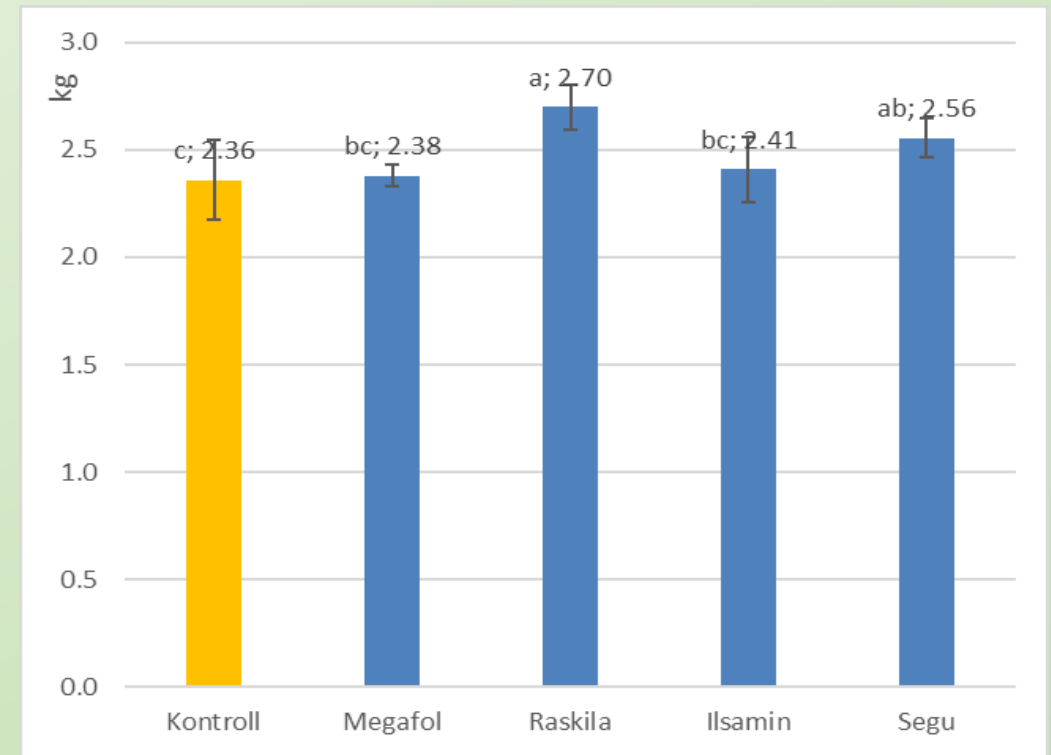
TEGEVUS K4 Bioaktivaatorite kasutamine

2018

2019

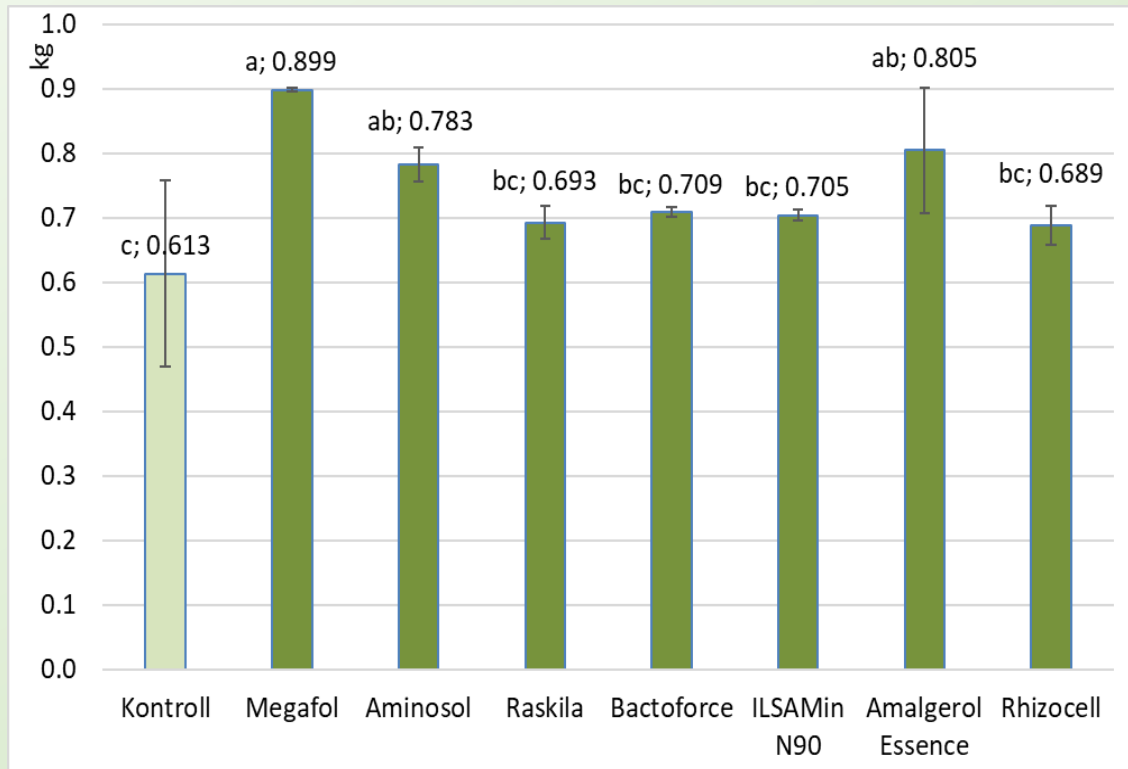

Punase peakapsa kogusaak (kg/m²) sõltuvalt kasvuaegsest biostimulantide kasutamisest.
(Erto talu, 2019)

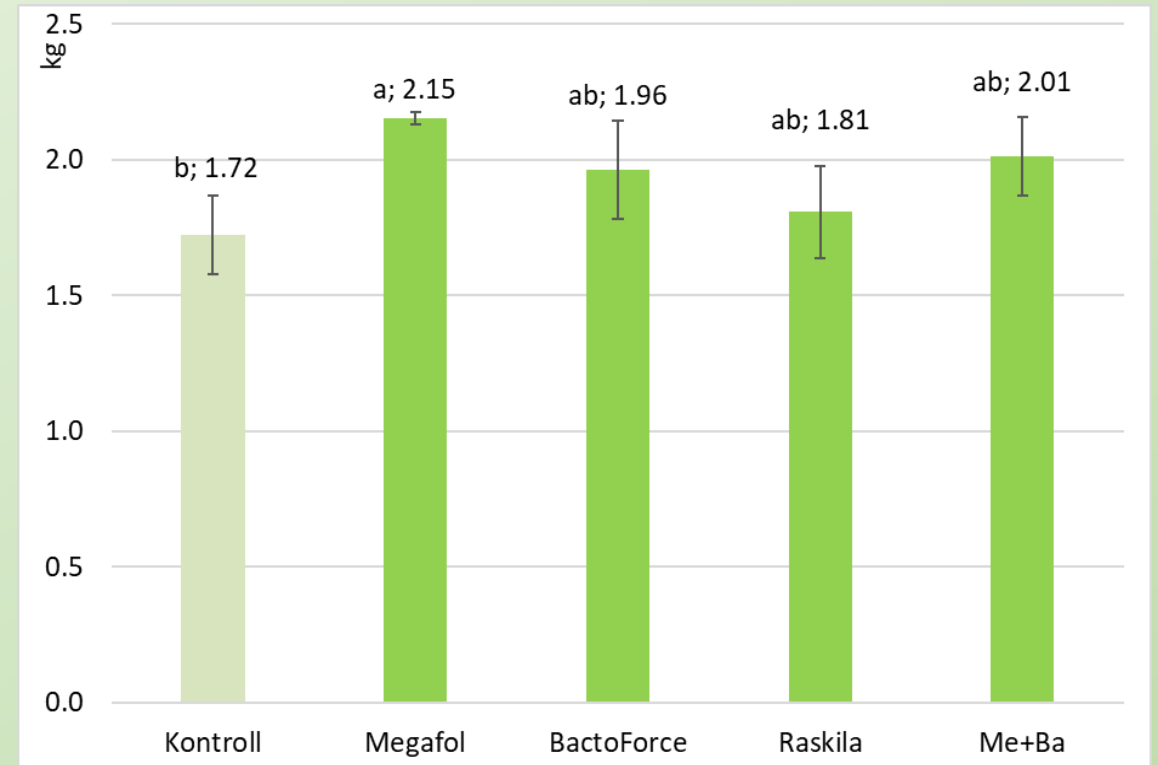
TEGEVUS K4 Bioaktivaatorite kasutamine

Spargelkapsas 2017

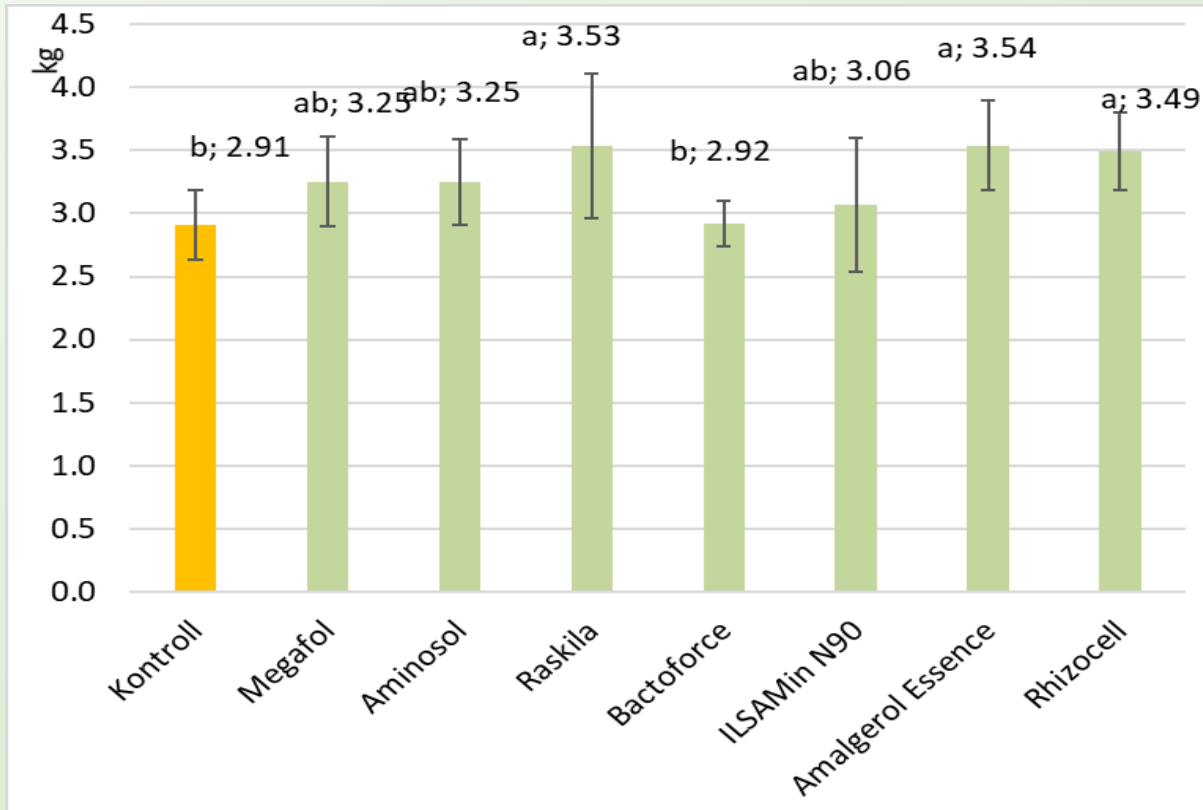

Lillkapsas 2018

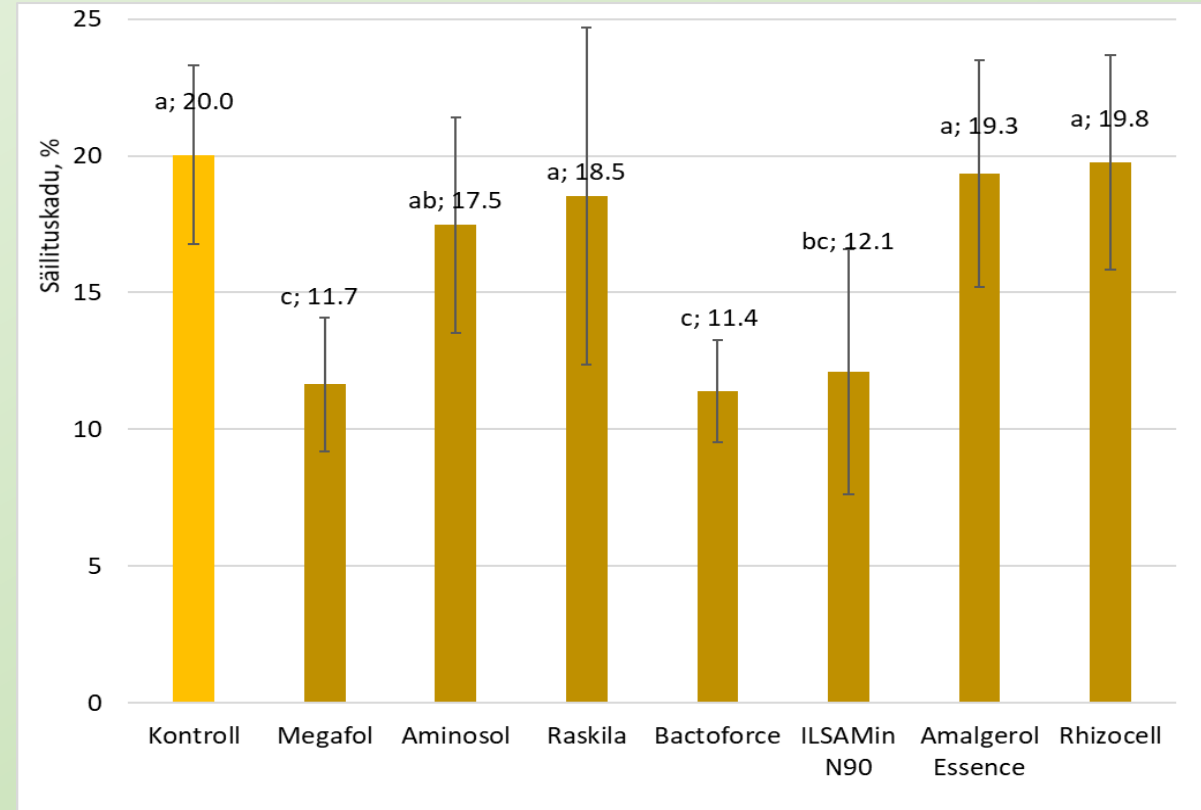

Punase peakapsa kogusaak (kg/m²) sõltuvalt kasvuaegsest biostimulantide kasutamisest. (Erto talu, 2019)

TEGEVUS K4 Bioaktivaatorite kasutamine

Söögisibula 'Stuttgarter Riesen' kogusaak (kg/m²) 2017. aastal sõltuvalt kasvuaegsest biostimulantide kasutamisest (Tarvastu Saariku talu)

Söögisibula 'Stuttgarter Riesen' säilituskadu (%) sõltuvalt kasvuaegsest biostimulantide kasutamisest (kaalutud 22.03.2018.).

TEGEVUS K5. Multšimine avamaa maheköögiviljakasvatuses

Tegevuse toimumise planeeritud aeg: **2019-2022**

Kaasatud klaster liikmed: Kiltsimäe talu, Fio OÜ

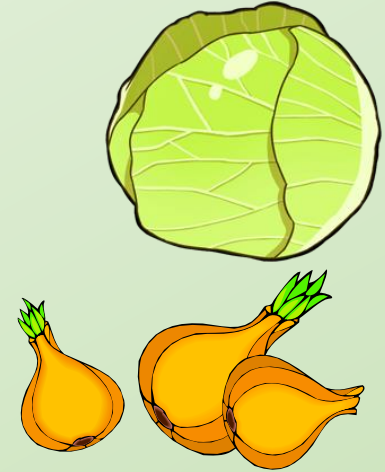
Kaasatud partnerid: Eesti Maaülikool, Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus

Eesmärk: Välja selgitada multšide kasutamise efektiivsus avamaaköögiviljakasvatuses umbrohtumuse vähendamiseks ning mullaviljakuse ja saagikuse suurendamiseks. Tehnoloogiliste soovituste andmine reavahedes multšimiseks.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

TEGEVUS K5. Multšimine avamaa maheköögiviljakasvatuses

Metoodika: Taimeridade vahele puistati kuiva või märga põhku.
Multšikatete laotamist tehti juuli alguses, kui taimed piisavalt suured. Enne seda tehti vaheltharimisi

TEGEVUS K5. Multšimine avamaa maheköögiviljakasvatuses

TEGEVUS K5. Multšimine avamaa maheköögiljakasvatuses

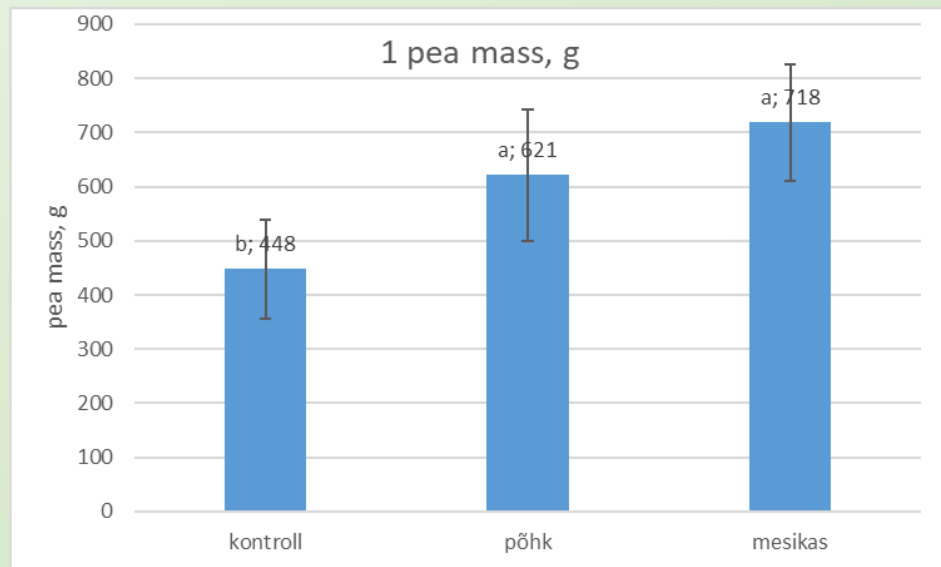
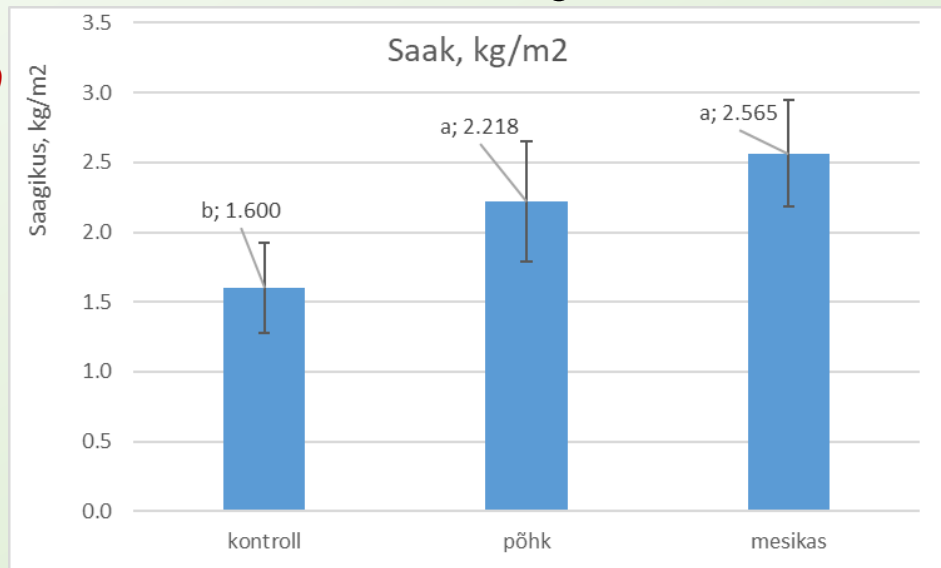

TEGEVUS K5. Multšimine avamaa maheköögiljakasvatuses

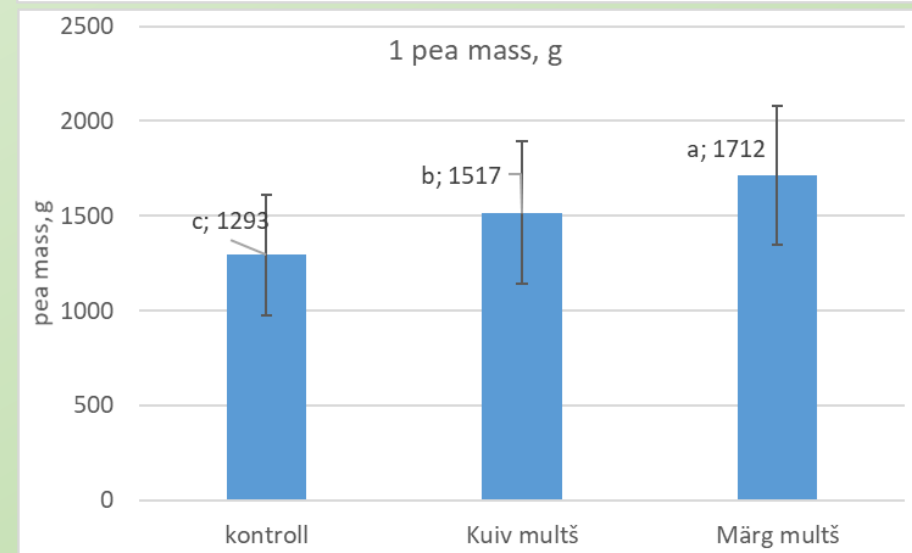
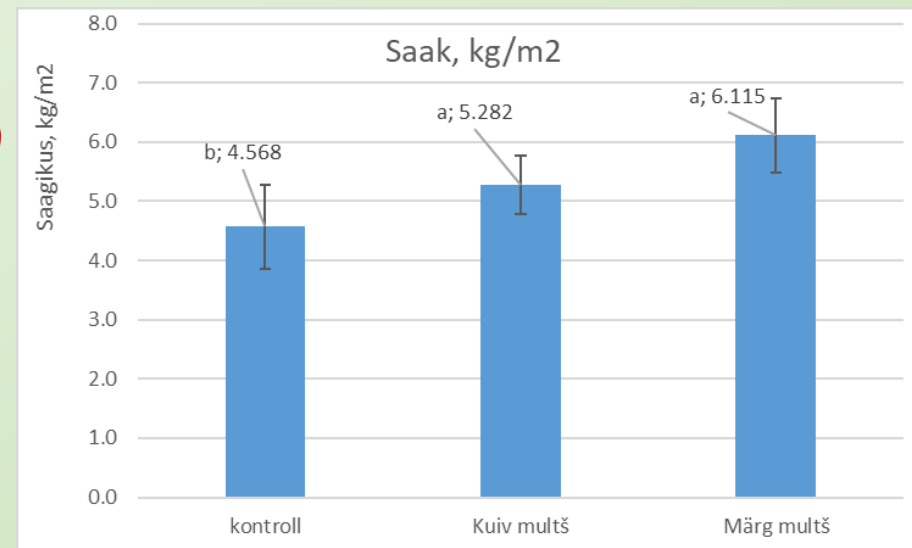

TEGEVUS K5. Multšimine avamaa maheköögiviljakasvatuses

2019

2020

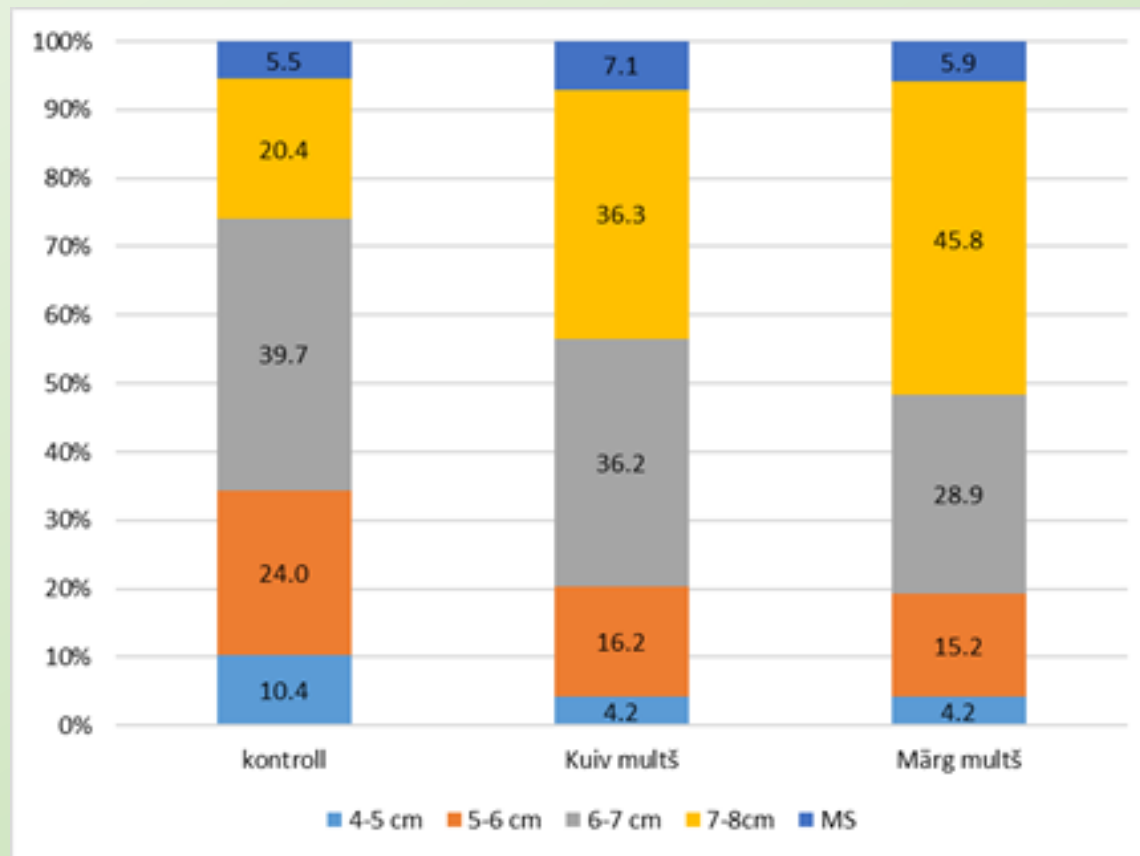
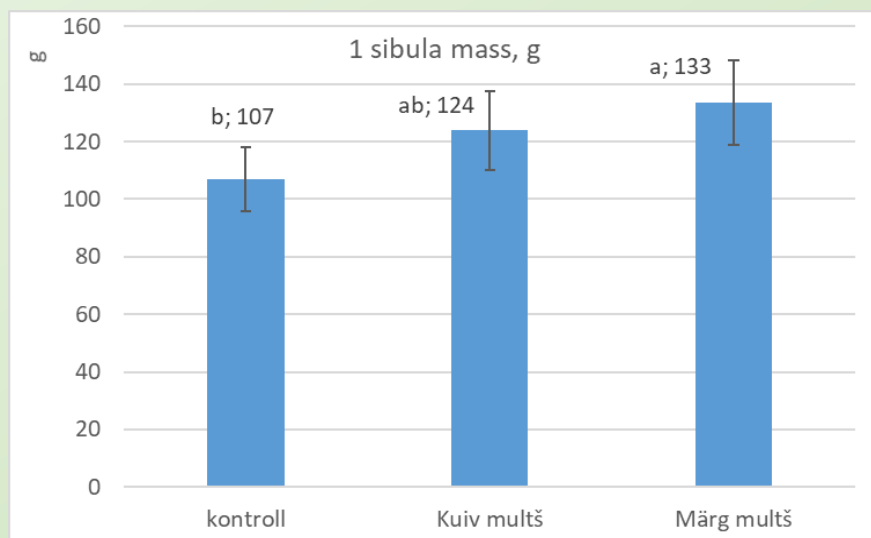
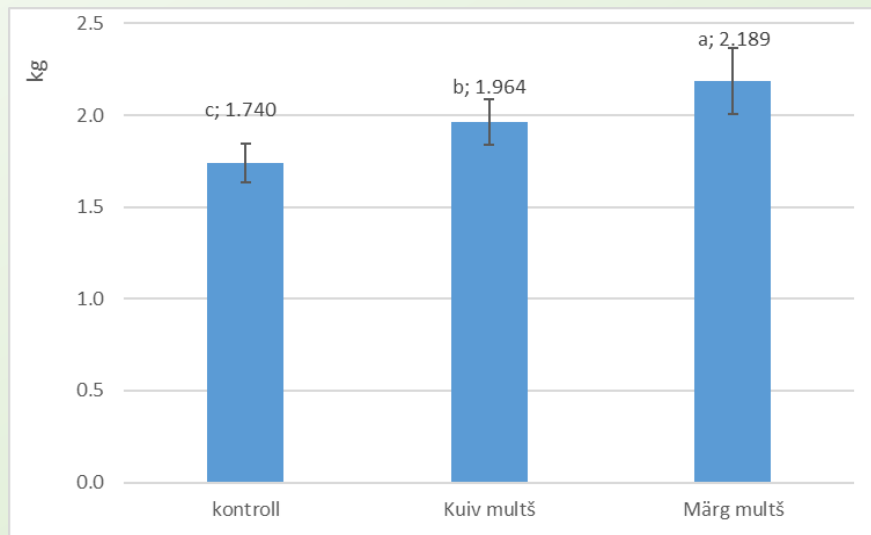

Valge peakapsa kogusaak (kg/m²) ja 1 kapsapea mass(g) sõltuvalt multši kasutamisest. (Kiltsimäe talu, 2019, 2020)

TEGEVUS K5. Multšimine avamaa maheköögiviljakasvatuses

2021

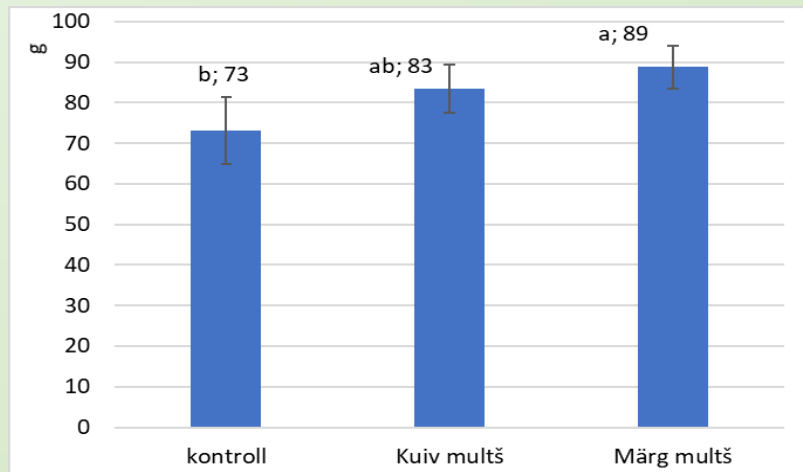
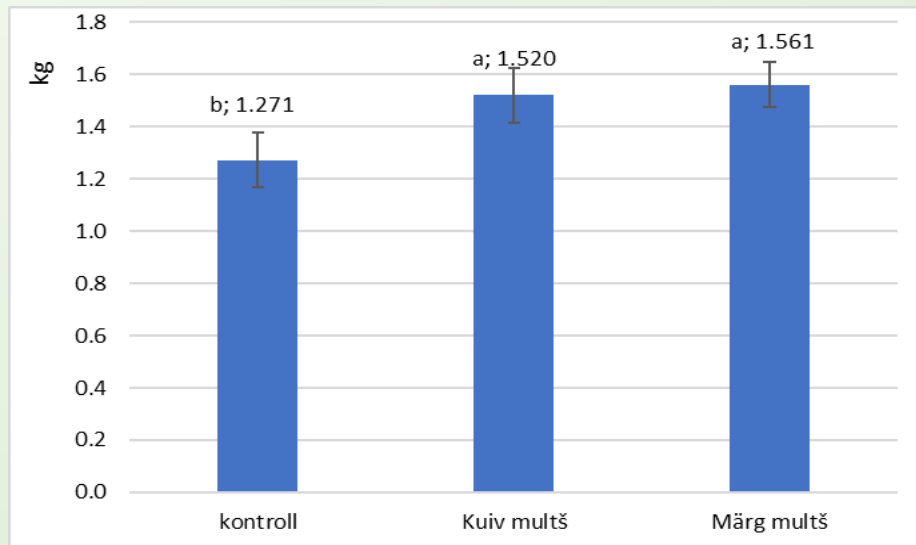

Söögisibula kogusaak (kg/m^2), 1 sibula mass (g) ja saagi jaotumine suuruse järgi sõltuvalt kasvuaegsest multšikatte kasutamisest reavahedes (Fio OÜ, 2021)

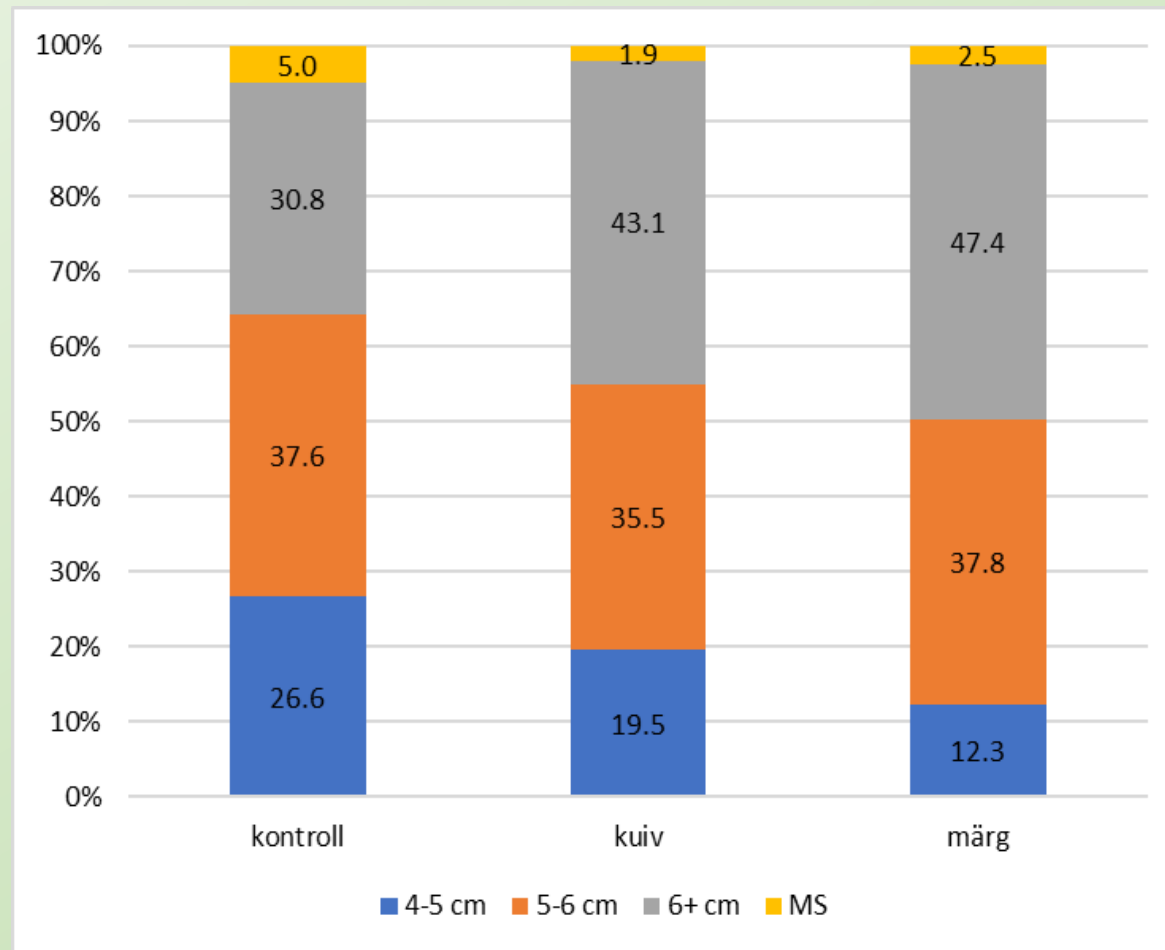
TEGEVUS K5. Multšimine avamaa maheköögiviljakasvatuses

2022

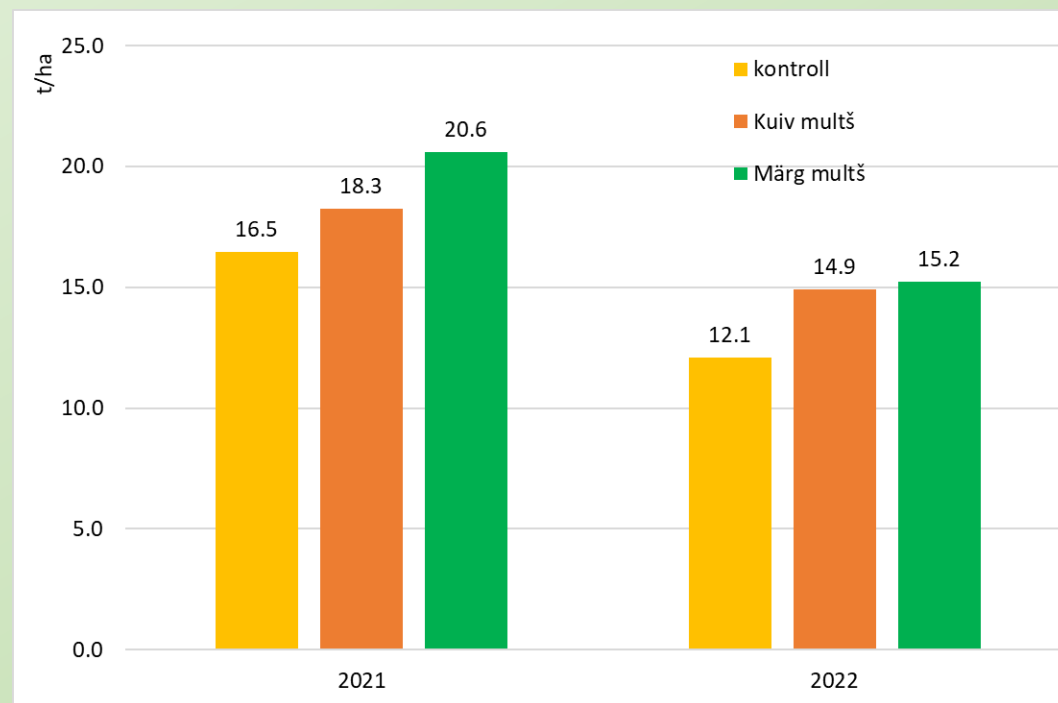
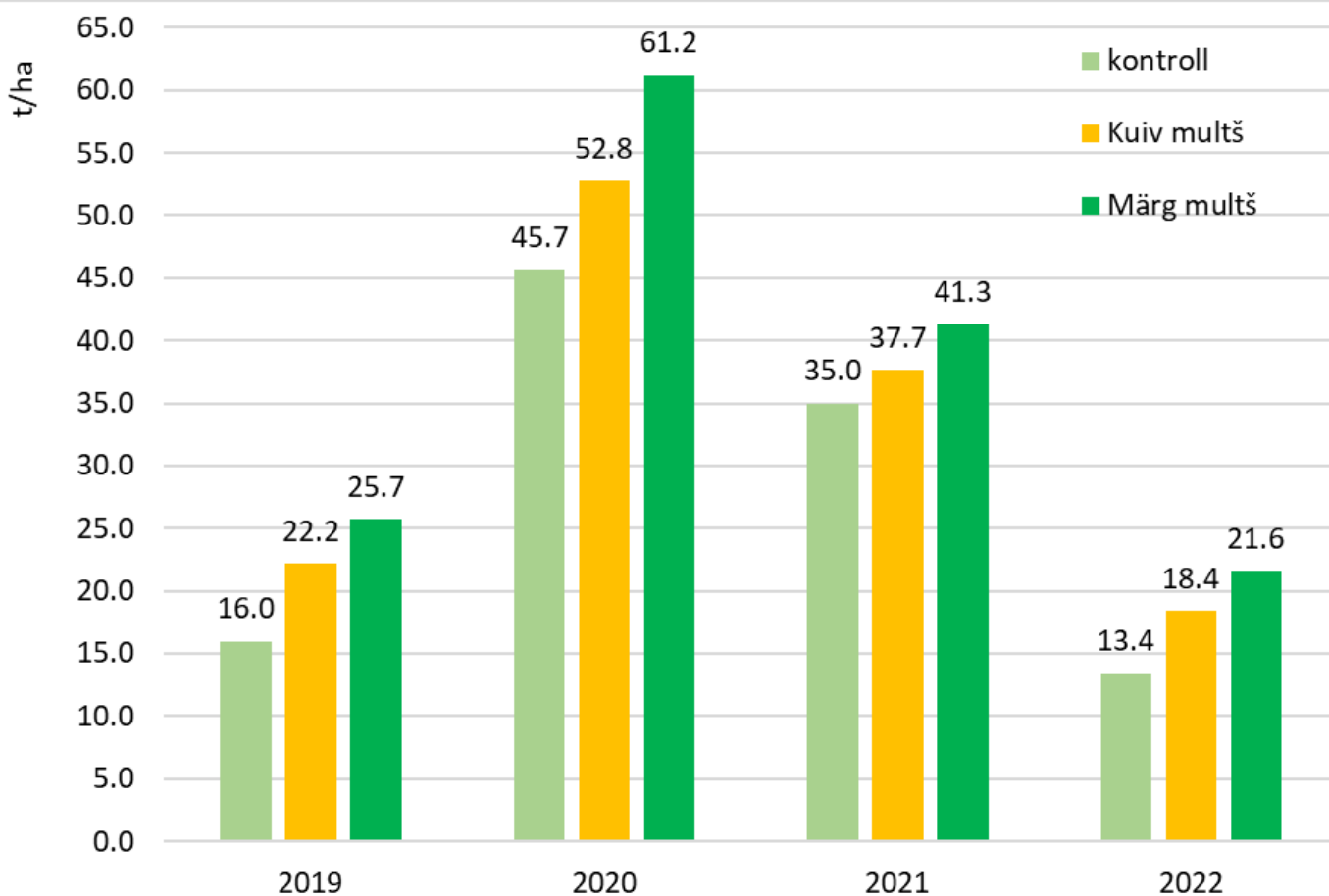

1 sibula keskmine mass (g)

Söögisibula kogusaak (kg/m^2), 1 sibula mass (g) ja saagi jaotumine suuruse järgi sõltuvalt kasvuaegsest multšikatte kasutamisest reavahedes (Fio OÜ, 2022)

TEGEVUS K5. Multšimine avamaa maheköögiviljakasvatuses

Valge peakapsa (vasakul joonisel) ja söögisibula (paremal) saagikused aastate lõikes sõltuvalt multši kasutamisest.

TEGEVUS K5. Multšimine avamaa maheköögiviljakasvatuses

Kokkuvõte

Köögiviljade reavahede multšimine aitab alla suruda põllul kasvavaid umbrohtusid ning võib aidata ka pikemaajalise põuaperioodi korral säilitada mullaniiskust ning vähendada mullatemperatuuri kõikumist.

Praktikas teeb selle tehnoloogia kasutamise raskeks spetsiaalse sobiva seadme soetamise/ehitamise vajadus.

Põhimõtteliselt oleks võimalik ka ise ehitada põhupurusti-söödajagaja baasil sama tööd tegev seade – oluline on, et reavahe saaks võimalikult ühtlaselt kaetud multšikattega.

Straw Spreader Larrington

Täna!

maheklaster@gmail.com

Tegevused viidi ellu Eesti maaelu arengukava 2014–2020 meetme 16 „Koostöö” alameetme „Innovatsiooniklaster” raames, toetab Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond (EAFRD).

